

At gå foran med et godt eksempel i stedet for med lærdom

Ved Niels Henrik Nielsen
Formand for Antroposofisk Selskab Danmark

Følgende tekst er skrevet til Antroposohie Weltweit på forespørgsel.

Repræsentanterne for de forskellige landsselskaber blev spurgt om et bidrag i forbindelse med 100-året for Rudolf Steiners død. Den blev bragt i AWW 10, 2025 (Oversat til dansk af Kirsten Foged).

Spørgsmålet om, hvilke nye indsigter 100-året for Rudolf Steiners død har ført til i det danske selskab, er svært at svare på. De fleste mennesker, som beskæftiger sig med Rudolf Steiner og Antroposofien, har helt sikkert gjort sig tanker og er kommet til nye indsigter. Meget forbliver dog i det skjulte.

Forandringer i grundstemningen

I det antroposofiske selskab i Danmark har vi ikke vundet nye, store indsigter, men vi har oplevet nogle ændringer i den grundlæggende stemning.

Således afholdt vi f.eks. en mindeaften på Audonicon i Skanderborg. Der var eurytmi, musik og et foredrag i forbindelse med 100-året for Rudolf Steiners død. Derefter var der kaffe og kage, sådan som det er almindeligt i Danmark. Det er værd at nævne, at der var næsten 100 deltagere, hvilket er usædvanligt mange for et antroposofisk arrangement i Danmark.

På denne aften var meget forskellige mennesker kommet sammen for at mødes om den fælles inspirationskilde. Stemningen havde noget særligt: Man havde følelsen af, at et liv, som ellers lever i det skjulte, i et kort øjeblik kom op til overfladen.

Ligeledes havde vi ”omkranset” vores generalforsamling med bidrag og samtaler om 100-året og antroposofiens fremtid. I plenum, sidst på dagen, opstod noget nyt: Vi havde forsøgsvis besluttet virkelig at lytte til det, som den person, der taler før os, siger, og så bidrage ved at videreudvikle tanken – altså ikke mod-sige, ingen diskussion osv. Vi var 30-40 mennesker, og det hele oplevedes som meget vellykket. Også her opstod en helt særlig stemning.

Også indholdsmæssigt opstod der noget nyt. Et stort spørgsmål var naturligvis, hvordan vi nu, efter at der er gået 100 år siden Rudolf Steiners død, kan forholde os til hans værk. Vi var enige om, at vi ikke længere blot kan citere Steiner. Antroposofien må inderliggøres, må individualiseres. Det svære spørgsmål er blot, hvordan vi kan gøre det uden at glemme eller fornæg-

te, hvad vi bygger på.

At træde i kontakt med Rudolf Steiner

Et andet spørgsmål var, hvordan man i dag kan træde i kontakt med Rudolf Steiner som individualitet – et meget kompliceret spørgsmål, hvor mange illusioner kan opstå.

Men det er muligt, gennem hans bøger, at forbinde sig med hans tanker og forestillinger. Men man må være klar over, at disse tanker er levende tanker – de har i løbet af de sidste 100 år videreudviklet sig i en levende tankestrøm. Rudolf Steiners ordlyd er den samme – tankerne, antroposofien udvikler sig. Det fører også til nogle vanskeligheder, fordi ordene så ikke altid betyder det samme.

Et andet samtaleemne var plejen af det sjælelige liv i den enkelte og i det menneskelige samfund. Det, som her blev tydeligt, var, at vi virkelig må betragte os som øvende. Ikke kun i forhold til os selv, men også i forhold til hvordan vi forholder os til andre mennesker. Også de er øvende. Måske skal vi forholde os til de andre øvende, som vi forholder os til børn, når de lærer at gå – ville vi da komme med bebrejdelser eller lignende? Vi er alle på vej.

Vi må helt enkelt i fremtiden give antroposofien videre ved det gode eksempel, ikke kun ved lærdom.

På den måde har mindedagene i forbindelse med Rudolf Steiners 100 års dødsdag åbnet for noget nyt, noget som viser sig i fællesskabet, noget som lever i stemningen og i måden, hvorpå vi taler med hinanden. Forhåbentlig vil det vise sig som noget, der også har kraften i sig til – nu efter 100 år – at kunne give impulser til fornyelse.